

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์ (analytical research) โดยการสัมภาษณ์ (interview) หญิงวัยเจริญพันธุ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องการคุมกำเนิด จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ เพศของบุตรที่มีชีวิตอยู่ การปรึกษากับสามี เรื่องการคุมกำเนิด ความเชื่อในเรื่องผลของการคุมกำเนิด และเหตุผลในเลือกใช้วิธีคุมกำเนิด ปัจจัยด้านประชากร ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา และการเลือกใช้วิธีคุมกำเนิด

ลักษณะประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ หญิงวัยเจริญพันธุ์อายุ 15-44 ปี กำลังอยู่กับสามีและมีบุตรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่รับบริการคุมกำเนิด ณ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2534 มีผู้มารับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด ยาฉีดคุมกำเนิด ห่วงอนามัยและการทำหมันหญิง จำนวน 1,004 คน รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด ยาฉีดคุมกำเนิดและห่วงอนามัยจำนวน 485 คน รับบริการทำหมันหญิง 519 คน

กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากหญิงวัยเจริญพันธุ์อายุ 15-44 ปี ที่อยู่กับสามีและมีบุตรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่รับบริการคุมกำเนิด ณ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 เชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2535 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม 2535 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างจากผู้รับบริการยาเม็ดคุมกำเนิด ยาฉีดคุมกำเนิด และห่วงอนามัย จำนวน 50 คน และจากผู้รับบริการทำหมันหญิงจำนวน 50 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวางแผนครอบครัว และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับ หญิงวัยเจริญพันธุ์ที่รับบริการคุมกำเนิดคือ ยาเม็ดคุมกำเนิด ยาฉีดคุมกำเนิด ห่วงอนามัยและการ ทำหมันหญิง ณ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 เชียงใหม่ จำนวน 8 ราย ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ประวัติการแต่งงาน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการมีบุตรและการคุมกำเนิด

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อ เรื่องการคุมกำเนิด

ส่วนที่ 4 แบบทดสอบความรู้ เรื่องการคุมกำเนิด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงของ เนื้อหา โดยอาจารย์ที่ปรึกษา 2 ท่านและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้มีความเหมาะสม ชัดเจนและถูกต้อง แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มหญิงวัยเจริญพันธุ์อายุ 15-44 ปี ที่อยู่กับสามี และมีบุตร 2 คนขึ้นไปที่รับบริการ ณ ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 เชียงใหม่ จำนวน 20 คน นำไปหาความเชื่อมั่นในส่วนของแบบทดสอบความรู้โดยใช้สูตรของ KR 20 (Kuder Richardson) ได้ค่า 0.89 แล้วนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงอีกครั้งให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเพื่อนำไปใช้ต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นและข้อมูลทัศนคติเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการรับบริการ คุมกำเนิดที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 เชียงใหม่
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 เชียงใหม่
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแม่และเด็ก หัวหน้าฝ่ายวางแผนครอบครัวศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 เชียงใหม่

4. เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- เตรียมแบบสัมภาษณ์
- ทดสอบแบบสัมภาษณ์
- ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์

5. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลแม่และเด็ก ฝ่ายวางแผนครอบครัว ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต 10 เชียงใหม่ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ในการศึกษาและขอความร่วมมือในการนัดผู้รับบริการคุมกำเนิด

6. ขั้นตอนในการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ตามแบบฟอร์ม โดยผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for the Social Science Personal Computer plus) โดย

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ วิเคราะห์รายข้อด้วยร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) โดยให้คะแนนความรู้เมื่อตอบถูกได้ 1 คะแนนและเมื่อตอบผิดได้ 0 คะแนน แล้วแบ่งระดับคะแนนความรู้ ออกเป็น 2 ระดับได้แก่ระดับความรู้สูง คือได้ค่าคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับคะแนนเฉลี่ย ส่วนระดับความรู้ต่ำคือได้คะแนนน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ย

3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ คือ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา จำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่ เพศของบุตรที่มีชีวิตอยู่ การปรึกษากับสามี เรื่องการคุมกำเนิด ความเชื่อในเรื่องผลของการคุมกำเนิด และเหตุผลในการเลือกใช้วิธีคุมกำเนิด กับการเลือกใช้วิธีคุมกำเนิด โดยใช้สถิติไค-สแควร์ (chi-square) และการทดสอบ ฟิชเชอร์ เอ็กซ์แซกต์ (Fisher's exact test) และหาอัตราความสัมพันธ์เมื่อทำการทดสอบด้วยไค-สแควร์ (chi-square) โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไข (contingency coefficient; c) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ไค-สแควร์ (chi-square; χ^2)

(กานดา พูนลากทวี, 2530:242)

$$\chi^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$$

เมื่อ χ^2 = สัญลักษณ์ของ ไค-สแควร์

Σ = สัญลักษณ์แสดงการรวมผลตั้งแต่ช่องแรกถึงช่องสุดท้าย

O = ค่าที่ได้จากการสังเกต (observed frequency)

E = ค่าที่คาดหวังว่าควรจะเป็น (expected frequency)

ค่า E คำนวณได้จาก $\frac{\text{ผลรวมของแถว(row)} \times \text{ผลรวมของสดมภ์(column)}}{\text{ผลรวมทั้งหมด}}$

ให้ r = จำนวน row

c = จำนวน column

d.f. = ชั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom) = (r-1)(c-1)

3.2 การทดสอบฟิชเชอร์ เอ็กซ์แซกต์ (Fisher's exact test)

(รำไพ สุขสวัสดิ์ ณ อัยธยา, 2526:35)

$$P\text{-value} = \frac{R_1! R_2! C_1! C_2!}{n! O_{11}! O_{12}! O_{21}! O_{22}!}$$

เมื่อ P-value คือ ค่าความน่าจะเป็นของการทดสอบแบบ Fisher's exact

R คือ ค่าผลรวมของความถี่ของแต่ละแถว(row)

C คือ ค่าผลรวมของความถี่ของแต่ละสดมภ์(column)

n คือ ขนาดของตัวอย่าง

O คือ ค่าที่ได้จากการสังเกต

3.3 ค่าสัมประสิทธิ์ความมีเงื่อนไข (contingency coefficient; C)
(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์, ธวัชชัย อภรรรุษและพิสิฐ ศุภรัมย์วงศ์,
2521:50)

$$C = \sqrt{\frac{X^2}{X^2 + N}}$$

เมื่อ C คือ ขนาดความสัมพันธ์หรือค่าสัมประสิทธิ์การแจกแจง

X^2 คือ ค่าไค-สแควร์

N คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved